קרית הישיבה בית אל
Yeshiva.org.il
השער לאתר הישיבה

הקדמה מקונטרס ההתפעלות

[אגרת השלוחה לכללות אנ"ש שנת תקע"ד לפ"ק]

אהוביי אחיי ורעיי ידידים אהובים חברים מקשיבים אשר נגעו דברי אלקים חיים במוחם ולבם. אשר קרבת אלקים חפיצים לפרקים ועתים רחוקים כאשר ישוב רוחם עליהם מן הבלבול וסערת הזמן מטרדת הפרנסה אשר בעתים הללו רבו כמו רבו ותגדל ותרבה רוח העבודה הקשה במוח ולב. עד אשר נתקיים ממש מ"ש שבורת ולא מיין כו' וכל חכמתם תתבלע כו' וכל אוכל תתעב כו'. ואיך תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות כו'. ולא עוד [אלא] שההרגל נעשה טבע בנפשם ולא יאנחו מן העבודה כלל כי נעשית עבודה תמה כו'. ולזאת כל איש היראה ורך הלבב אשר נגע יראת אלקים בקרבו מנעוריו יהיה איך שיהיה וחפץ בקרבת אלקים בנפשו לבלתי ידח ח"ו. מהראוי שישוב אל לבו לפרקים לשית עצות בנפשו איך לעורר את נפשו לפרקים שיהיה לבבו ומוחו פנוי לקבל דברי אלקים חיים. אמנם אחר העיון היטב בכלל ופרט אשר יראה כל איש איך שנפלו רבים עשר מעלות אחורנית בענין ההתעוררות דברי חסידות מזמנים הקדמונים כו' עד שיש לחוש פן יפול הנופל ויאמר נואש לנפשו כלל. כי האמת יורה דרכו ויוכל כל איש ואיש לידע בנפשו באמת דהגם שיודע בנפשו שנתרחק מדברי חסידות זמן רב מחמת

---

1) הקדמה: נמצא גם בכת"י ראה הנסמן בהערה הבאה. 2) אגרת: אודות תאריך האגרת וכן אודות רשימת הכת"י (ובפרט כת"י יח) ראה לקמן במקורות והערות שבסוף הקונט' ע' קפו. 3) ידידים: ביג: ידידיי. בטו ליתא. יז: וידידיי. אהובים: בבטו ליתא. 3-4) נגעו . . חפיצים: ביגיז: נגע במוחם ולבם [יז: בלבבם ומוחם] וקרבת אלקים יחפצון [ב: יחפצו]. 4-5) אשר . . וסערת הומן: יח: אשר יחפצון קרבת אלקים. 5) הבלבול וסערת: ביגיז: הגלגל והסער [יז: הבלבול וסער] סערת. 6) ותגדל ותרבה: ב: ותרבה ותגדל. 7) שבורת ולא מיין: ישעי' נא, כא [ושם: ושכרת — ראה בהמובא בסמוך] ראה מאמרי אדה"א דברים ח"ב ע' תקכ. ושי"נ. נביאים וכתובים ע' רג. ושי"נ. 7-8) וכל חכמתם תתבלע וגו' [בביגיח ליתא]. וכל אוכל תתעב: תהלים קז, כז. שם יח [ושם: כל]. ראה גם מאמרי אדה"א בראשית ע' ק. 8) השתפכנה אבני קדש: איכה ד, א. ראה גם דרך חיים שער התשובה יט, ד. 9) שההרגל נעשה טבע [יז: כמו טבע]: תניא פמ"ד סג, ב. ראה הנסמן במאמרי אדה"א שמות ח"ב ע' תרכ. ולא יאנחו מן העבודה: ע"פ שמות ב, יג. מן העבודה כלל: ביג: כלל מן העבודה. 10) כו': ב: אצלו. כל איש היראה ורך הלבב: ע"פ פ' שופטים ב, ח. 11) בנפשו: ביג ליתא. ח"ו: ביג: מממנו כו' [ב: נדח] ח"ו. 12) שישוב: ביגיח: ששים. לפרקים: ביג ליתא. לפרקים: ביגיח ליתא. 14) ופרוז: ביח: ובפרט. רבים: יג: רובם ככולם. יח: רובם. עשר מעלות אחורנית: יח: אחורנית עשר מעלות — לשון הפסוק מלכים-ב ב, י. יא. ישעי' לח, ח. 15) פן יפול הנופל: ע"פ תצא כב, ח. 15-16) הנופל . . דרכו: טומומז: איזה יאוש לומר נואש עוד מלהעלות עוד [במומז ליתא] אל הלב [מומז: על לבו] כו'. והנה לזאת באמת [במומז ליתא] באתי לעורר ולחזק ידים רפות שלא יפול הנופל ולא יאמר נואש [במומז ניתוסף (כבפנים): לנפשו כלל כי האמת יורה דרכו]. 16) ויאמר: ביגיז: באיזה יאוש ח"ו [ביז ניתוסף: כו']. אמנם עכ"ן לא יאמר. לנפשו כלל: יח: כו'. הנה לזאת. באתי לחזק ידים רפות. ואיש: ביח ליתא. 17) באמת: ביח ליתא. שנתרחק: בטו ניתוסף: מאוד.

טרדת הפרנסה וכה"ג. הגם שלא נמצא איזה שינוי לגריעותא בעצם מהותו רק [ב]מוחו ולבו נתרוקן ונתמעט הארת אור אלקים מפני שכל מוחו ולבו המה בטרדא כו' והרי זה ממש כמו ע"ד משל השינה שאי אפשר לומר שנסתלק החיות לגמרי ממוחו ולבו. אלא ודאי חי שהרי כשיקיצנו אותו מיד נעור וחי כמקדם ממש רק שהחיות צהעלם במוחו ולבו שהן נשמה ורוח ומן ההעלם הנ[וא] בא בגלוי בהקיצה זו אין כל חדש. כך טרדת הפרנסה שנק' גלות השכינה נק' שינה וכמ"ש היינו כחולמים. וכמ"ש באריכות על פסוק אני ישנה בגלותא ולבי ער כו' ואם יתן ה' פנאי אשלח לכם אי"ה קונטרס מיוחד בנידון שרש דברי חסידות אשר צריך כל אדם לידע בענין עסק הפרנסה מגדול ועד קטן כי נעשה להם כהיתר לעבוד עבודתם נכריה כו'. ואין איש שם על לב על מה כל איש לפום שיעורא דיליה ובכל דרכיהם איש לדרכו פונה מבלי משים לב כלל על התורה ועל העבודה שנטועה בנפשם. ולחלק יצאו זמן תורה לשמוע דברי חסידות לחוד וזמן עבודה לחוד לעבוד בחומר הגוף לבד ואין לזה עם זה חבור כלל אדרבא פרוד מן הקצה כו'. ולזאת הרעה גורמת הפסד גם בזמן התפלה וכה"ג מן התורה כי גבר אויב להגדיל עקבו לצאת ברשות שאינו שלו לטמטם הלב והמוח בשעת הכושר ג"כ שלא יאיר בנפשו מהארת דברי אלקים חיים ששומע או מתבונן בשעת התפלה וכה"ג רק מן השפה ולחוץ ולבו ומוחו

---

18) הגם שלא נמצא: יגטו: הנה לא שנמצא. יח: אעפי"כ לא נמצא. 19) נתרוקן ונתמעט: ב: נתמעט. אלקים: יגטו: אלקי. המה: טו: נתונים המה. 20) בטרדא: ב: בטרדת הפרנסה. כמו ע"ד משל: יגטו: עד"מ כמו. יח: עד"מ. 20-23) השינה . . כל חדש: יח: כידוע. ואולי הרגיש שחסר כאן. 21) ודאי חי: יגטו: חי בודאי. כשיקיצנו: יגטו: כשמקיצין. נעור: ב: נתעורר. 23) אין כל חדש: יגטו: ואין כל חדש כלל [בטו ניתוסף: וכלל]. כך: טו: וכך הוא. יח: וכך. טרדת הפרנסה שנק' גלות השכינה: ראה גם מאמרי אדה"א דברים ח"ד ע' איתסב. 24) היינו כחולמים: תהלים קכו, א. ראה תורה אור וישב כח, ג. ומקבילו בספר המאמרים תקס"ה ח"א ע' קפד. תורת חיים שמות ע' נב. לקמן ע' קפה. 24-25) אני ישנה בגלותא ולבי ער: שיר השירים ה, ב. זהר אמור צה, א. מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קנה. תורת חיים שם. בגלותא ולבי ער: ביח ליתא. 25) ואם . . אי"ה: יח: ואי"ה אשלח לכם. לכם אי"ה: יגטו: להם. 25-26) קונטרס . . בענין עסק הפרנסה: ראה גם לקמן (ע' מז. שורה 58) ע' קפ. 26) בענין [יג: ענין] עסק: יח: בעסק. מגדול ועד קטן כו': יגטו: מקוע"ג כו'. יח: כי לא זו הדרך ישכון אור אלקי אשר. 27) עבודתם נכריה: ביג: עבודה נכריות [ב: נכרי] עבודה תמה כאחד. טו: עבודתו עבודה נכרי תמה באחד. יז: עבודה תמה כא'. יח: עבודתם [והניח מקום פנוי חיבה אחת] עבודתם. כו': ביגיח ליתא. 27-28) על מה אבדה הארץ: ירמי' ט, יא. 28) בגשמיות וברוחניות: יגטו: ברוחניות ובגשמיות. על עזבם [ביגיח ניתוסף: את] תורת ה' [יח: תורתין]: ירמי' שם יב. 28-29) בקרב כל איש: יגטו: בלב כל א' [טו: אחד]. 29) לפום: מומז: כיח לפום. לפום שיעורא דיליה: ראה זהר וירא קג, רע"ב. דרכיהם: מומז: דרכי ה'. 29-30) ובכל כיח לפום. 30) בנפשם: . . כלל: יח: ואין איש שם על לב בעת עסקיו. לב כלל: ביג: [ב: אל] לבו. טו: לב. 30) בנפשם: יגטויח: בנפשו. לשמוע: יח: לחוד דהיינו לשמוע. 31) לחוד: ביח ליתא. לחוד: ביגטויח ליתא. לבד: יגטויח: לחוד. 32) אדרבא . . כו': ביח ליתא. כו': מז: אל הקצה. ולזאת: יגטויח ולזאת. 33) התפלה: יגטו: תו' ותפלה. וכה"ג מן התורה: ביגטויח ליתא. כי גבר אויב [יגטו: האויב]: איכה א, סז. להגדיל: טו: והגדיל. עקבו: יגטו: עקב. 34) הלב והמוח: יגטויח: המוח והלב. מהארת: ביג ליתא. 35) ששומע: ביח ליתא. או מתבונן: יגטו: ומתבונן. יח: שמתבונן. וכה"ג: ביח ליתא. מן השפה: יגטו: מהשפה. ומוחו: יח: בל עמו.

Yeshiva.org.il
הישר לנצח הקדמה

רחוקים מפני שמלאים מחשבות אחרות ונבלעו שם כמ״ש נבלע ישראל כו׳. אבל עכ״ז לא יאמר נואש לנפשו כי עצם מהות טבעיות נשמתו ורוחו האלקית להתפעל תמיד בכל עת בלי שנוי המהות כלל בכל חד לפום שיעוריה דיליה ולא יפול הנופל לעולם כי לא אלמן ישראל מאלקים חיים כידוע לי נאמנה כפי אשר קבלתי מאהובי אאמו״ר ז״ל נ״ע שהיה הדבור של חיבה מצוי אלי כמעט בכל יום כמה שנים בנידון טבעית ומהות דברי א״ח שבכל אנשי שלומינו בכל פרטי אופנים וכל העצות הצריכות שיודע כל אחד ואחד שלא יהיה טועה ומטעה א״ע ובכל דרכיו ישכיל ולא יסור ימין ושמאל כו׳:

והנה עתה העת אשר ההכרח וחובה עלי לפרש שיחתי הטוב לפני כללות אנשי שלומינו בדברים שיסודי דברי חסידות נשענים עליהם אשר רבים כמעט כולם מגדול ועד קטן מטעים את עצמן לילך בדרך עקלתון אשר לא ישכון בהם אור אלקים בשום אופן. וסיבת הטעם להטעות והבלבול הזה בא מצד ב׳ דברים. האחד מחמת ההרחק מעסק ד״ח הגם ששמע הרבה אבל מפני מיעוט העסק [בד״ח] וטרדת העולם אשר גורם להקבלה והקליטה שלא יוקלט בנפשו ולבבו באופן הנאות לפי אמת לאמיתו עד שלא נודע לו מה לעשות בזה [כ]אשר שאלו כמה וכמה חכמים ונבונים כו׳. מה לעשות בתפלה בכל אשר שמע והבין דברי אלקים חיים כו׳ הרי אין לו חיבור מה ששומע ומבין

36) רחוקים: ב״גטו ניתוספ: כו׳. ב״ח ליתא. מחשבות אחרות: יגטו: מרוח אחרת. יח: מ״ז. שם: יח: שמה. נבלע ישראל כו׳ [יג: בגוים. טו: בגוים כו׳]: הושע ח, ח [בדילוג – ראה מאמרי אדה״א בראשית ע׳ ש. ושי״נ. נביאים וכתובים ע׳ צא. ושי״נ]. 37) לנפשו: ב״ג ניתוספ: ח״ו. בטו ניתוספ: כלל ח״ו. מהות: יח: ומהות. ורוחו: ב״ח ליתא. 38) בכל חד: יח: בבחו״ח. 38-39) דיליה . . לעולם: ב״ח ליתא. 39) לא אלמן ישראל מאלקים [יח: מאלקין]: ע״פ ירמי׳ נא, ה. חיים: בב ליתא. יג: כו׳ כי. טו: ח״ו כו׳. יח: כו׳. 39-40) כידוע . . כפי: ב״ח ליתא. 40) כפי: מז: עפ״י. אשר: יח: וכאשר. מאהובי אאמו״ר: יגטו: מכבוד אאמו״ר. יח: מאאמו״ר. ז״ל: בב ליתא. נ״ע: ב״ח ליתא. אלי: ב: אצלו. 41) כמה: יגטו: זה כמה. ב״ח ליתא. שנים: ב״ח ליתא. בנידון: טו: בענין. דברי א״ח: יג: הד״ח. טו: ד״א. 41-43) שבכל . . ושמאל כו׳: ב״ביגטז ליתא. 42-43) שלא . . ושמאל כו׳: ב״ח ליתא. 43) א״ע: מז: ח״ו. 44) הנה אשר: ב״ח ליתא. אשר ההכרח: טו: וההכרח. הטוב: ב״ח ליתא. הטוב לפני: יגטו: היטיב עם. 45) שיסודי: יגטו: שיסוד. נשענים: יגטו: נשען. אשר: ב״ג ליתא. 46) רבים: ב״ג ליתא. יח: הרבה. כמעט כולם: יגטו: כי כמעט [טו: וכמעט] רובם ככולם. ב״ח ליתא. מגדול ועד קטן: יג: מקטן ועד גדול. ב״ח ליתא. 46-47) אשר . . בשום אופן: ב״ח ליתא. 47) אלקים: יגטו: אלקי. הטעם להטעות: יגטויח: הטעות. והבלבול הזה: ב״ח ליתא. 48-49) ב׳ . . מיעוט העסק: ב״ח ליתא. 48) מחמת: יגטו: מצד. ההרחק: יג: הריחוק. מעסק ד״ח הגם: יגטו: ומיעוט העסק בד״ח גם. אבל: מומז: והב׳. וראה להלן הערה לשורה 53 ד״ה וגם. 49) מיעוט . . וטרדת: מז: טרדת. וטרדת: טו: אך מפני טרדת. יח: טרדת. העולם: יג: עניני העולם. גורם: יג: מקורם. במז ניתוספ: רעה. להקבלה: יגטו: העדר הקבלה. ב״ח ליתא. מז: בהקבלה. והקליטה: ב״ח ליתא. יוקלט: יגטו: יקלוט. 50) ולבבו: ב״ח ליתא. לפי אמת: יגטו: באמת. יח: לאמת. לו: טו: להם. 51) בזה: יח: בד״ח. שאלו: יגטו: שאלוני. כמה: יח: אותי כמה. וכמה: ב״גטו ליתא. במז ניתוספ: אנשים. כו׳: ב״גטויח ליתא. 51-52) בכל אשר: יח: אחר. 52) שמע: בטויח ניתוספ: הרבה. והבין: ב״ג ניתוספ: הרבה. דברי אלקים חיים: יג: ד״ח. כו׳ הרי: ב״ח ליתא. חיבור: ב״ח ניתוספ: כלל. מה: יגטו: במה. ששומע ומבין: יח: ששמע והבין.

וענין העסק בהם כלל וכלל. וגם אותם שיודעים איך לעסוק בהם טועין ומטעין את עצמם בכמה מיני טעות ושטותין עד אשר יצאו מדרך האמת לגמרי כמו נידון המבוכה שמתפשטות בכל אנשי שלומינו בענין ההתבוננות אם יעמיק דעתו ויצליח במוחו יאסר איסור גמור לנפשו בבחי׳ ההתפעלות בלב לגמרי וכמו חתיכה דאיסורא ממש מצד כמה טעמים כללים שנדמה לו עפ״י השמועה שההתפעלות תפסיד ההשכלה וגם יאסר איסור גם ההתפעלות לגמרי במוח עד שיחשוב כל [מיני] מחשבות חוץ או נרדם וישן כידוע [נאמנה] לכל אשר מודה על האמת ולמה נכחד דברי אמת כאלה ובפרט כעת אשר אין לנו אב ומורה כו׳. ואם איש הישר בעיניו יעשה הלא במעט זמן יפול הנופל ח״ו בלתי תקומה בעולם ח״ו. ולזאת [הנה] לשלום מר לי מר אשר ראיתי בעיני ושמעתי באזני טעות ושטות כזה אשר הוא מן ההיפוך להיפוך שהרי עיקרי ויסודי [כל] ד״ח היקרים מפז כו׳ שיהיו נקבעים בנפש במוח ולב בבחי׳ התפעלות דוקא הן בהתפעלות המוח הנק׳ האזנה טובה (הנק׳ בל״א ער דער הערט זייער טיף כו׳). והן בהתפעלות הלב אח״כ כמ״ש והשבות אל לבבך. וזהו אלקי בקרבי ממש בכל חד לפום שיעורא דיליה כידוע לכל מי שמתחיל בד״ח ולזה מה מאד מר לי מר כאשר אני רואה במתהלכים בתפלה מפינה לפינה בטרדת המחשבה פנויה ויבשה מכל בחי׳ התפעלות שלדעתי ברור שלא נגה אליהם אור ה׳ מעולם. ולא נק׳ גם מחשבה טובה שמצרפה למעשה שזה מה שנתאמת מאד במדה שיש בזה התפעלות ביטול עצמותו הנקר׳ הודאה עכ״פ אבל לא במחשבה בעלמא רק בהשגת הענין בלבד. וכמו מילי דעלמא שהעיון בהם המשכת

53) וענין: יגטויח: לענין. כלל וכלל: ב״ח ליתא. וגם: אולי מכאן מתחיל הב׳ (ראה לעיל הערה לשורה 48 ד״ה אבל). שיודעים: יח: היודעים. 54) מיני: ב״חמז ליתא. טעות ושטותין: יגטויח: שטותים. מז: שטותין. עד . . לגמרי: ב״ח ליתא. 55) נידון: ב״ח ליתא. שמתפשטות: יג: ההולכת. טו: ההולכת ומתפשטת. יח: שמתפשטת. אם: יגטוטז: שאם. 56) ויצליח במוחו: יג: במוחו וישכיל במוחו. טו: וישכיל ויצליח. יאסר: ב״ג ליתא. בטו ניתוספ: עצמו. לנפשו: יגטו: בנפשו. בבחי׳: יגטויח: בחי׳. 56-57) בלב . . ממש: ב״ח ליתא. 57) כמה . . . כללים: ב״ח ליתא. לו: יח: להם. 58) איסור: בטו ניתוספ: גמור. יח: באיסור גמור. גם ההתפעלות: יח: אפי׳ התפעלות. לגמרי במוח: יגטו: במוח לגמרי. יח: המוח. 59) אז: יח: ממנו. אשר: ב״ח ליתא. מודה: יגטו: יודה. 60) כעת: יג: בעת. 61) כו׳: ב״ח ליתא. במעט זמן: יג: במיעוט בזמן. 62) בעולם: יגטו: לעולם. בעולם ח״ו: מז: כלל ודל״ל. 62-63) ח״ו . . ושטות כזה: ב״ח ליתא. 62) [הנה] לשלום מר לי מר: ישעי׳ לח, יז. ראיתי: מז: אני רואה. 63) ושטות: במז ליתא. אשר: יח: ובאמת. מן היפוך: יגטו: מההיפוך. יח: מהיפך. עיקרי ויסודי: יגטו: עיקר ויסוד. 64) היקרים מפז: ב״ח ליתא. כו׳: ב״ג ניתוספ: הוא. ב״ח ליתא. שיהיו נקבעים בנפש: יח: שיהי׳ נקבע. התפעלות: יג: קליטה. 65) הנק׳: ב״גיח ליתא. ער: ב״גיח ניתוספ: האט. זייער טיף: יח: טיף זייער. כו׳: טו: [קרוב. ומתחיל בריש העמוד] אין נפש כו׳. ב״ח ליתא. 66) כמ״ש: יגטו: שז״ש. והשבות אל לבבך: ואתחנן ד, לט. אלקי בקרבי: וילך לא, יז. 67) דיליה: ב״ח ליתא. לבל: ב״ח ליתא. חי: ב״גטו ליתא. יח: במי. 68) כאשר: יגטו: מאשר. בטרדת: יח: כי. 69) שלדעתי: יגטו: ולדעתי. נגה: טויח: נגע. אליהם: יגטו: עליהם. 70) גם: במז ניתוספ: בשם. מחשבה טובה שמצרפה למעשה: קדושין מ, א. 72) וכמו: ג: וכמו שבענין. מילי: יגיח: במילי. מילי דעלמא שהעיון בהם: טו: שהעיון במילי דעלמא. שהעיון בהם: יג: הוא בחי׳. מז: שהענין בהם הוא. 72-73) המשכת הנפש במחשבה:

Yeshiva.org.il
מכון אלקנה

[illegible]

[illegible]

[illegible]